ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜਲਕਸ਼ਮੀ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1581 ਦੀ 2021 ਆਦਿ.)

ਮਈ 04, 2023

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 :

s. 156(3) – ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਪੀੜਤ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ s. 156(3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ – ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੀੜਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ s. 156(3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਖਾਰਜੀ - ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ s. 156(3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ – ਰਿਮਾਂਡ ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ s. 156(3) ਅਧੀਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ – ਅਪੀਲ ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਅਨੁਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਸਹੀ ਸੀ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ s. 156(3) ਅਧੀਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣਾ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਨਿਆਇਕ ਸੋਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ s. 156(3) ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਅਤੇ s. 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੈ – ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ – ਰਿਮਾਂਡ ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਆਇਕ ਸੋਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ s. 156(3) ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾਵਾਂ 156 (3) ਅਤੇ 202 – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਸੰਜਣਾ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਤੇ ਪੋਸਟ-ਸੰਜਣਾ ਪੜਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 200-210 ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਵਿਚੋਲੇ ਫਰਕ – ਫੈਸਲਾ: ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਸੰਜਣਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ – ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਜਣਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ – ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ, ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇ ਅਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਜਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੋਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਏ। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22]

1.2. ਇੱਕ ਸੰਜਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਜਾਂਚ ਲਈ ਤਰੀਕਾ ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਜਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਡ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ: ਇੱਕ ਹੈ ਪੂਰਵ-ਸੰਜਣਾ ਪੜਾਵ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਸੰਜਣਾ ਉੱਤੇ ਅਧਿਆਇ XIV ('ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ'; ਧਾਰਾਵਾਂ 190-199) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਆਇ XV ('ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ'; ਧਾਰਾਵਾਂ 200-210)। ਇਹ ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਫਰਕ ਵੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 23, 24][165-B-D]

1.3. ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰੁਟੀਨ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਜਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਅਗੇ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 156 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਜਣਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਟਾਲ ਸਕਦ

1.4 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚਾਂ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਹੈ ਕਿ 2018 ਤੋਂ 2020 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 29 ਨਵੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਖਾਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਯੌਨ ਉਤਪੀੜਨ ਆਦਿ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਉਤਪੀੜਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਣ ਵਜੋਂ। ਉਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 468 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਯੌਨ ਉਤਪੀੜਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 33 ਅਤੇ 34][171-B-F]

1.5 ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਾਤਰਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ, ਵਿੰਡੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਨਿਆਂਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਸਰਬੋਚਤਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਕੰਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ

ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡਿਫਾਈਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਕਿਕ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖੋਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ। [ਪੈਰਾ 35]

1.6. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ। ਦੂਜਾ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨਿਵਾਰਯ ਯਾਦ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਅਧੀਨ ਕੋਗਨਿਜ਼ੈਂਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਕੋਗਨਿਜ਼ੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 36][173-B-D]

1.7 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੈਰਿਟਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਸਕ੍ਰਟਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਖਿੱਆ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਸਹੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 37]

1.8 ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਨਿਆਇਕ ਸੋਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈ ਕੇ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ। [ਪੈਰਾ 38]

1.9 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ

ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 39]

1.10. ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਾਅਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਆਇਕ ਸੋਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈ ਕੇ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ। [ਪੈਰਾ 40]

ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2013] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 713 – ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2015) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 287 : [2015] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 108 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੁਕੁਲ ਰਾਯ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ (2018) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ. 4861; ਮਕਸੂਦ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2008) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 668 : [2007] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1113; ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਐਯੱਪਾ (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705 : [2013] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 869; ਰਾਮਦੇਵ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2015) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 439 : [2015] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 283; ਸੁਰੇਸ਼ ਕਾਂਕਰਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ & ਹੋਰ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 52/2022, ਫੈਸਲਾ 07.01.2022 ਨੂੰ); ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੁੰਡਲੁਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਈ.ਪੀ.ਸੀ.ਓ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 206; ਅੰਜੂ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2013) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 384 : [2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 901; ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਕਸਟਮਸ, ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਆਰ. ਮੇਲਵਾਨੀ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1970 ਐਸ.ਸੀ. 962 : [1969] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 438; ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਲਾਲ ਚਾਵਲਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 435; ਅਭਿਲੰਦਨ ਝਾ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1968 ਐਸ.ਸੀ. 117 : [1967] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 668; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1992) 1 ਸੱਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 335 : [1990] 3 ਸੱਪ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 259; ਮੋਹਦ. ਯੂਸੁਫ ਬਨਾਮ ਆਫਾਕ ਜਹਾਂ (ਸਮਤ) ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 627 : [2006] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਐਚ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾ□ਟਰ ਰਾਜ (2017) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 640 : [2016] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 968; ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਉਰਫ ਚਾਬੀ ਬੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1963 ਐਸ.ਸੀ. 1430 : [1964] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 639; ਜਸਰਾਜ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹੇਮਰਾਜ ਮੁਲਤਾਨਚੰਦ (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 155 : [1977] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 973; ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਸਿੰਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 986; ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2001) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 628 : [2001] 1 SCR 257; ਮੋਨਾ ਪੰਵਾਰ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 3 SCC 496 : [2011] 2 SCR 413 - ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2007] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1113 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 3.6

[2013] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 869 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 3.6

[2015] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 283 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 3.6

[2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 901 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 4.2

[1969] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 438 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 5.7

[2021] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 435 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 7

[1967] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 668 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 18

[1990] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 259 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 21

[2013] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 713 ਪਾਲਣਾ ਪੈਰਾ 22, 27, 38

[2015] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 108 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ. ਪੈਰਾ 22, 27

[2006] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 29

[2016] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 968 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 31

[1964] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 639 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 32

[1977] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 973 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 35

[2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 257 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 36

[2011] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 413 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 36

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1581 ਦਾ 2021.

ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿਨਾਂਕ 01.10.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 92 ਦਾ 2021 ਤੋਂ.

ਨਾਲ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1582 ਅਤੇ 1583 ਦਾ 2021.

ਮਹੇਸ਼ ਜੇਠਮਲਾਨੀ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੀ. ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ,ਕਬੀਰ ਸ਼ੰਕਰ ਬੋਸ, ਅਮਿਤ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਮਿਤ ਤਿਵਾਰੀ, ਕਨਿਕਾ ਸਿੰਘਲ,ਮਿਸ ਮੁਗਧਾ ਪਾਂਡੇ, ਸੁਰਜੇਂਦੁ ਸੰਕਰ ਦਾਸ, ਮਿਸ ਐਨੀ ਮਿੱਤਲ,ਮਿਸ ਸਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਮਿਸ ਕਨਿਕਾ ਸਿੰਘਲ, ਧੀਰਜ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਦੇਬ ਚੌਧਰੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਸੌਮਿਆ ਕਪੂਰ, ਸਿੱਧਾਂਤ ਯਾਦਵ, ਨਚਿਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਮਿਤ ਤਿਵਾਈ, ਸੰਤੈਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਣੀਤ ਪ੍ਰਣਵ, ਵੇਦਾਂਸ਼ ਆਨੰਦ, ਆਯੁਸ਼ ਆਨੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ.

ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਬਿਕਾਸ਼ ਰੰਜਨ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੁਹਾਨ ਮੁਕਰਜੀ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਅਕਸ਼ੈ ਸਹਾਇ, ਸਯਾਂਦੀਪ ਪਹਾੜੀ, ਮੈਸਰਜ਼. ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. ਚੈਂਬਰਜ਼ ਅਤੇ ਕੋ., ਰਾਉਫ ਰਹੀਮ, ਅਲੀ ਅਸਘਰ ਰਹੀਮ, ਅਰਵਿੰਦ ਸੀ., ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 01.10.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸੋਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ - ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀੜਤ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲੀਪੁਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਆਯਿਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਛੋਟੇ, 'ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀਜੇਐਮ') ਵੱਲੋਂ 12.11.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੈਟ ਅਸਾਈਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ - ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਫਾਇਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਕੋਡ/ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ) ਅਸਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4 (ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ) ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਹੈ:

ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਥੇ - ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 29.11.2018 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 5:00 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 - ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ 2018 ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਵਾਨੀਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਫਸਰ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

2.1 ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀਜੇਐਮ ਅੱਗੇ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਜ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦਾ ਰਾਜ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੈ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਬਹਿਲਾ (ਔਰਤ) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਫਸਰ ਇੰਚਾਰਜ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਮਲੇਂਦੁ ਚੱਟੋਪਾਧਿਆਏ ਖਿਲਾਫ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 01/2018 ਮਿਤੀ 31/08/2018 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 417/376/406/313/ 120B ਆਈਪੀਸੀ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਮਲੇਂਦੁ ਚੱਟੋਪਾਧਿਆਏ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ, ਨਾਮਤੌਰ ਤੇ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਜੋਸ਼ੀ, ਜਿਸ਼ਨੂ ਬਸੁ ਅਤੇ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ, ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਲੇਂਦੁ ਚੱਟੋਪਾਧਿਆਏ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ - ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਵਾਨੀਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਫਸਰ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੱਦੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ।

ਕਿ ਉਹ 29.11.2018 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 5:00 ਵਜੇ ਦੋਸ਼ੀ - ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਮਵਾਸਨਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਗਈ, ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਹੁਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਧਮਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੱਦਦ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸਰੂਨਾ ਪੀ.ਐਸ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 131/2019 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 341/506(ii)/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਲਪੁਰ ਪੀ.ਐਸ. ਕੇਸ ਨੰਬਰ 89/2020 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 341/323/325/506/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 29.11.2018 ਦੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 14.08.2020 ਨੂੰ ਬਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 9.8.2018 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਲਾਤਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

2.2 ਉਸ ਨੇ 5.10.2020 ਨੂੰ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. (ਦੱਖਣੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ), 34, ਪਾਰਕ ਸਟਰੀਟ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨੇ 27.10.2020 ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਭੋਵਾਨੀਪੁਰ ਪੀ.ਐਸ. ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਨੇ 04.11.2020 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 29.11.2018 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਾਸ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 12.11.2020 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ., ਆਲੀਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

2.3 ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ, 12.11.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਕੇ, ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2.4 ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 92/2021 ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 12.11.2020 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ,' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ),' ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੂਰਵ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਜੀਦਗੀ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ 'ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ),' ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2.5 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਨੇ 12.11.2020 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਕੋਲ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੂਲ ਜਵਾਬਦੇਹ – ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ

ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਮਹੇਸ਼ ਜੇਠਮਲਾਨੀ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਸ. ਪਟਵਾਲੀਆ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਿਕਾਸ ਰੰਜਨ ਭੱਟਾਚਾਰਿਆ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।

3.1 ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਮਹੇਸ਼ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਇਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਵਿਚਾਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3.2 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, 29.11.2018 ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3.3 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

3.4 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3.5 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ, ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2015) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 287.

ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੁਲ ਰਾਯ ਬਨਾਮ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ, 2018 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਕੋਲ. 4861, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ।

3.6 ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਤਾਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਮਕਸੂਦ ਸਈਦ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜ, ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2008) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 668;

ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਕੇ. ਐਯੱਪਾ, ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (2013) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705; ਅਤੇ
ਰਾਮਦੇਵ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜ, ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ (2015) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 439 ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਰੇਸ਼
ਕੰਕਰਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ, ਇੱਕ ਹੋਰ (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 52/2022,
ਫੈਸਲਾ 07.01.2022 ਨੂੰ) ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਕੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3.7 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੁਕੁਲ ਰਾਯ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣਾ ਸਹੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੁਲ ਰਾਯ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਬਜਾਏ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

3.8 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕ ਨੇ ਮੁਕੁਲ ਰਾਯ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਨਿਆਂਕ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

3.9 ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਐਡਵੋਕੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ, 2020 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ।

3.10 ਵੱਡੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਈਮੇਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ ਨੂੰ 30.11.2018 ਨੂੰ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਚ, 2020 ਤੱਕ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ 29.11.2018 ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ ਨੂੰ ਈਮੇਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

3.11 ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 29.11.2018 ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ, 2020 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 12.12.2019 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਸਰਸੁਨਾ ਕੇਸ)। ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ 2018 ਵਿੱਚ 4 ਵਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ 4 ਤੋਂ 5 ਘੰਟੇ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 131/2019 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਹੁਣ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 16.06.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੰਦ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3.12 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 6.2.2020 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 12.03.2020 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 27.10.2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 2018 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 – ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ ਦੇ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ 29.11.2018 ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸੀਖਿਆ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਣਸਮਝਾਈ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ।

3.13 ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 12.11.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੌਰਾਨ, ਸੀਖਿਆ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਬਾਰੇ ਪਰਯਾਪਤ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੀਖਿਆ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ 29.11.2018 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੀ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿਰਫ

3.14 ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਹੋਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਕਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰੀਰਕ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸੇ ਵਿਵਾਦਤ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 29.11.2018 ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3.15 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ 14.08.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ 'ਤੇ ਹੋਟਲ ਪੀਅਰਲੈਸ ਇਨ ਵਿੱਚ 09.08.2018 ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਹੋਰ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਬਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 011/2018 ਅਮਲੇਂਦੂ ਚੱਟੋਪਾਧਿਆਇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ 31.08.2018 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕੈਲਾਸ਼ ਵਿਜੈਵਰਗੀਆ ਦੁਆਰਾ ਹੋਟਲ ਪੀਅਰਲੈਸ ਇਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਣਸਮਝਾਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਅਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3.16 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕਥਿਤ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਉਸ ਦੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ। ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਡਰੀ ਹੋਈ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਨੁਭਵੀ ਸਮਾਜਿਕ/ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ; ਬਲਾਤਕਾਰ ਸਮੇਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਤਿਹ

3.17 ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

3.17 ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

3.18 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਉਸਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ29.11.2018 ਨੂੰ ਹੋਏ ਦਾਜ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 11:00 ਵਜੇ ਬਹੇਲਾਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਵਰਿਸ਼ਠ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ 29.11.2018 ਨੂੰ ਹੋਏ ਦਾਜ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਹੁੰ ਤੇ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

3.19 ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਜਾਂ ਫਿਰੌਤੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਗੰਭੀਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਾਜ਼ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਛਵੀ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਰੀਅਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ

ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ 08.10.2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਵਾਨੀਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੀਜੇਐਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 221/2021 ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪਰਿਣਾਮਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

4. ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਵਰਿਸ਼ਠ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

4.1 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ।

4.2 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੁੰਡਲੁਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਈ.ਪੀ.ਸੀ.ਓ. ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 206; ਅਤੇ ਅੰਜੂ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ., (2013) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 384 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

4.3 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 154(1) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਿਤ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 154(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਵਿੱਚ ਗੋਤੇ ਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ(ਉਪਰੋਕਤ) ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4.4 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੋਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਿਰਾਮ ਦੇਣ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ

482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਂਤਰਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾ

4.5 ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ CJM ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ FIR ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ FIR ਰਜਿਸਟਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ FIR ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 200/202 Cr.P.C. ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 203 ਜਾਂ 204 Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 27.10.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 2(d) Cr.P.C. ਅਧੀਨ "ਸ਼ਿਕਾਇਤ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਧਾਰਾ 156(3) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 200/202 Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ।

4.6 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 156(3) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਵੀ "ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ" ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 200/202 Cr.P.C ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ/ਚੋਣ/ਪਸੰਦ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਧਾਰਾ 204 Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਜਾਂ ਨਾ-ਦਾਖਲਾ ਧਾਰਾ 2(d) Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਦਰਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀ-ਪਛਾਣ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 200/202 Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਪੋਸਟ-ਪਛਾਣ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 2(d) ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੋਰਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 156(3) ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 200/202 Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 203 Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 204 Cr.P.C. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

5. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ, ਸ੍ਰੀ ਬਿਕਾਸ਼ ਰੰਜਨ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

5.1 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ/ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾਵਾਂ 156(1) ਅਤੇ 156(2)

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਸਤੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਤੱਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ।

5.2 ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਪਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਨਯੋਗ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ।

5.3 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਕੋਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 154 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ "ਸ਼ੈਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਔਰਤ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ।

5.4 ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 29 ਅਤੇ 30 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਅਤੇ ਰੁਟੀਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਫਰਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਧਾਰਾ 154(1) ਅਤੇ 154(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਈਰ ਅਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।" ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 30 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ, ਅਰਥਾਤ, ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਮਾਮਲਾ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮਿਨੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ/ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਸਮਰੂਪਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5.5 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ, ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਸੋਧ ਐਕਟ (13 ਦਾ 2013) ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਮੁਲਗੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 154(1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 173(1A) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 166A, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 154 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਮੰਡੇਟ ਬਣ ਗਈ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 166A ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤੀ ਨੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ

ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਨਾਂ-ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ (ਪੁਲਿਸ) ਵਿਰੁੱਧ ਦੰਡਨੀਯ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਜੋਂ ਨਾਂ-ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

5.6 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 202 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 40 ਅਤੇ 41 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅੰਜੂ ਚੌਧਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

5.7 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਕਸਟਮਜ਼, ਬੰਬਈ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਆਰ. ਮੇਲਵਾਨੀ, ਜੋ ਕਿ AIR 1970 SC 962 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇਰੀ ਲਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ, ਧਾਰਾ 468 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸੀਮਾਕਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

5.8 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਾਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ।

5.9 ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਕੱਢਦਿਆਂ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਮਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

5.10 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

6. ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

6.1 ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ, ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਭਰੀਆਂ ਵਜਾਹਤਾਂ ਨਾਲ, ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਭਾਵ, ਬਹੇਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ, ਡੀਸੀਪੀ (ਦੱਖਣੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਅਤੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਪਾਈ ਜਾਣ ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਨ ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਤ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

6.2 ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸਹੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਕੁਲ ਰਾਏ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੁਲ ਰਾਏ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸਹੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੋ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਰਿਮਾਂਡ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਐਫਆਈਆਰ ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਰਜ਼ੀ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਕ CJM ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ – ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਤੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ); ਮਕਸੂਦ ਸਈਦ (ਸੁਪਰਾ); ਅਨੀਲ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ); ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਲਾਲ ਚਾਵਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, (2021) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 435 'ਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ, ਮੁਕੁਲ ਰਾਯ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੋਲਕਾਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ 'ਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲਾਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 154

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 154 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

8. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੰ. ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਕਿਕ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

9. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇਜ਼, ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ।

10. ਕੋਡ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 154 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਧਾਰਾ 176 ਤੱਕ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 154 ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156 ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(1) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 157 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 157 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਤੇ (ਬ) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 157 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਤੇ (ਬ) ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਰੋਵੀਸੋ ਨੂੰ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕੇਸ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 159 ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੋ।

11. ਧਾਰਾਵਾਂ 160 ਤੋਂ 164 ਤੱਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮੰਗ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ, ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 165 ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

12. ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ: (ਅ) ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਣਾ; (ਬੀ) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ; (ਸੀ) ਸ਼ੱਕੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ; (ਡੀ) ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ, ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਅਗਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; (ਈ) ਜਾਂਚ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਗਏ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਬਤੀ; ਅਤੇ (ਐਫ) ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ।

13. ਧਾਰਾ 173 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੇ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 154(1) ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੁਦਰਤ।

14. ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (FIR) ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਸ ਕੋਲ FIR ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਛੋਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਾਸੂਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ, ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 154 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੀੜਿਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਰੀਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਏ ਸੀ, ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 154 ਨੂੰ ਪੀੜਿਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ FIRਾਂ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਧਾਰਾ 154 ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ, ਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਬੰਧਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਹਰ ਇੱਕ ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਜਾਮਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ FIR ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹਨ। ਇਹ ਪੀੜਿਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤੇਜ਼ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੇੜਛਾੜ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਇੱਕ FIR ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ FIR ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, FIR ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। FIR ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਜਾਂ ਸੱਚੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ FIR ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 41(1)(ਬੀ) ਜਾਂ (ਜੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਵਾਜ਼ਬ ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਜਾਂ 'ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸੂਚਨਾ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

16. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 154 ਅਤੇ 157 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾਪਣ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 154 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 157(1) ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾ ਸਕਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 157(1) ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ "ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੱਕ" ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਰ ਉਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਸੰਜੋਗਵਸ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 157(1) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਅਤੇ (ਬ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 173 ਅਧੀਨ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

17. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਫਿਰ ਵੀ, ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਨ: (ਅ) ਵਿਆਹਿਕ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ; (ਬ) ਵਪਾਰਕ ਅਪਰਾਧ; (ਸੀ) ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ; (ਡੀ) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ; ਜਾਂ (ਈ) ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦੇਰੀ/ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਦੇਰੀ ਬਿਨਾਂ ਸੰਤੋਖਜਨਕ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਿਰਫ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕੇਸ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਮਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ, ਜਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੋਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ 7 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਵਾਸਤਵਿਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 12ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖੰਡ (ਵੀਆਈਆਈ) ਨੂੰ 05ਵੀਂ ਮਾਰਚ 2014 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"……ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ 12ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 111 ਦੀ ਧਾਰਾ (vii) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧਦੇ ਹਾਂ:

"(vii) ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਨਾਲ, ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਤੱਥ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

18. ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 12 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨਿਆਇਕ

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਏਅਰ 1968 ਐਸ.ਸੀ. 117 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਕੇਲੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਤਬ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 157 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 173(3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾਵਾਂ 159 ਅਤੇ 173, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ, ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ।

19. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅਨਿਵਾਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੱਖ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨਿਆਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸਮੱਗਰੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

21. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, 1992 ਸੁਪਲੀਮੈਂਟ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 335 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੀ, ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

"102. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੰਧਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ XIV ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਨ ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੀਕ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਚੈਨਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਅਣਗਿਣਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੂਚੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

(1) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੇਸ ਵੈਲਯੂ 'ਤੇ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਕਰਨਾ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ,

ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(1) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 155(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ।

(3) ਜਦੋਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਵਿਵਾਦ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

(4) ਜਿੱਥੇ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਤਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਤਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹਨ।

(6) ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਕਟ (ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਕਾਰਗਰ ਉਪਚਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ।

(7) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਉਲਟੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਮਾਲੀਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

22. ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਨੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੋਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾਏ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 154(1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ 157 ਦੀ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਕੋਡ.ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਕੋਗਨਿਜੈਂਸ ਸਟੇਜ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਕੋਡ.

23. ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3), ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ।

24. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਡ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ: ਇੱਕ ਹੈ ਪ੍ਰੀ-ਕੋਗਨਿਜੈਂਸ ਸਟੇਜ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਕੋਗਨਿਜੈਂਸ ਉੱਤੇ ਅਧਿਆਇ XIV ('ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ'; ਧਾਰਾਵਾਂ 190-199) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ XV ('ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ'; ਧਾਰਾਵਾਂ

200-210)। ਇਹ ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅੰਤਰ ਵੀ ਹੈ।

25. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਮਦੇਵ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਪਰਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਅਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਤੇ, ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਕੋਗਨਿਜੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਗਨਿਜੈਂਸ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂਚਣ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਅਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 202 ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 200 ਅਧੀਨ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਦੋਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਡ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ, ਗੈਰ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ 203, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਧਾਰਾ 202, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ. ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮੋਡ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਧਾਰਾ 204 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVI ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਏ. ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ/ਜਾਂਚ/ਸਬੂਤ ਪੋਸਟ ਕਰੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ।

26. ਰਾਮਦੇਵ ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣੀ ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 156(3) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"22. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ:

22.1. ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ. ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਐਸ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਤੁਰੰਤ, ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ, ਜਿੱਥੇ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਤੋਲਣਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੁਰੰਤ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂਚ, ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

22.2. ਉਹ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਗਨਿਜੈਂਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ "ਅਗਾਉਂ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਅਧਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ" ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ [ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ., (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : (2014) 1

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 524] ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 120.6 ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

22.3. ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਕੋਡ ਦੇ, ਨਿਰਣੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਸੀਨ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਹੈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ।

27. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੋਡ ਅਤੇ ਕਈ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰੁਟੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਢੰਗ. ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵੇਕ. ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਜੁਰਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 156 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜੋ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ. ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਸਿੱਧੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਪਰ ਸਿੱਧੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

28. ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਰਉਪਯੋਗ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅਸੂਲਹੀਣ ਅਤੇ ਵਿਚਲਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਬੁਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਖੜਕਦੇ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਕਿਉਰਿਟਾਈਜੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੀਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਆਫ ਫਾਇਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਐਸੈਟਸ ਅਤੇ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਆਫ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਇੰਟਰੈਸਟ ਐਕਟ, 2002 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੀ ਜੋ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ(ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 154 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਲਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਬੁਰਾਈ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਹਰ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਸਮਰਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਝੂਠਾ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਝੂਠਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ, ਵਿਆਹਸ਼ੁਦਾ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ, ਵਪਾਰਕ ਅਪਰਾਧ, ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦੇਰੀ/ਲਾਚਾਰੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਲਜ਼ਾਮਾਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਸੂਝਬੂਝ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ।

29. ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ

ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦ। ਯੂਸਫ਼ ਬਨਾਮ ਅਫਾਕ ਜਹਾਂ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2006) 1 SCC 627 ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ:

"11. ਇਸ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇਹ ਨਾ ਕਹੇ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੰਜਾਮਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

30. ਅੰਜੂ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"41. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਾਇਕ ਸੀ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣ-ਦੋਸ਼ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਫਰਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ..."

31. ਐਚ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2017) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 640, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਦੋਂ "ਮਾਨ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"24. ਉਲਟ, ਜਵਾਬੀ 2 ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਛਾਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਕੇਸ [ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : (2014) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 524] ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ "ਮਾਨ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ "ਮਾਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ" ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼ਬਦ "ਮਾਨ" ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਭੇਜਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚੇਗਾ, ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਨਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੰਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।"

32. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ ਅੱਗੇ. ਵਿੱਚ ਚੰਦਰ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਉਰਫ਼ ਚਾਬੀ ਬੋਸ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1430, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ:

"8. .....ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 202 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਕਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

33. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਡਰਪੋਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਭਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। 31 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ ਜੋ ਉਸੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਹੈ। 12 ਦਸੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਚਾਰ ਵਾਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ “ਮੈਨੂੰ 4 ਤੋਂ 5 ਘੰਟੇ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ।” ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 12 ਦਸੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 131 ਆਫ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 20 ਦਸੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 16 ਜੂਨ 2020 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 6 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ 12ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 29 ਨਵੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 11:00 ਵਜੇ ਬਹਿਲਾ (ਔਰਤਾਂ) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 22 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਭਵਾਨੀਪੁਰ ਦੁਆਰਾ 30 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਅਤੇ 5 ਨਵੰਬਰ 2020 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਹੈ ਕਿ 2018 ਤੋਂ 2020 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 29 ਨਵੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਖਾਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

34. ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਰੱਖਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਧਮਕੀ ਅਤੇ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਵਜ੍ਹਾ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 468 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਐਲ.ਆਰ. ਮੇਲਵਾਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਭਿਯੋਗ/ਪੀੜਤ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ

ਔਰਤ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਯੌਨ ਹਮਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

35. ਹਰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਾ ਸਫਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਦੀ ਖੋਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚ ਦੀ ਖੋਜ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੱਚ ਦੀ ਸਰਬੋਚਤਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਕੰਮ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੱਚ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਣਾਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਇਕ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੱਚ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੱਚ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖੋਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ। ਵੀ.ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਯਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਸਰਾਜ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹੇਮਰਾਜ ਮੁਲਤਾਨਚੰਦ, (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 155 ਵਿੱਚ ਬਖੂਬੀ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“8. ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਜੋ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਅਣਖੁਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਝ ਗਈ ਸੀ, ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਪੂਰੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਫਾੜਨਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਬਾਰੀਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸੁਰੀਲੇ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿੱਠੇ ਸੁਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸੁਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਟ ਕੇ ਵਜਾਉਣ ਨਾਲ ਬੇਤਾਲ ਕਲਹ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਗੀਤ, ਪੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧੂਰੀ ਸੱਚਾਈ ਸ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਨਿਆਂ ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਪੂਰੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਮਾਂਗ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਅਬਸਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪੂਰੀ ਨਿਆਂਪੂਰਤੀ ਦਾ ਵਿਤਰਣ ਏਜੰਟ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਸ ਲੋੜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਲਾਈਏ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ ਵਿਖਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਲਿਟੀਗੇਟਿਵ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।”

36. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਸਿੰਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਸਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1961 ਐਸ.ਸੀ. 986 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦ 'ਮੇਂ' ਨੂੰ 'ਮਸਟ' ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਣ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2001) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 628 ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 156 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਬੀਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XV ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ।

ਮੋਨਾ ਪੰਵਾਰ ਬਨਾਮ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਯ ਜੁਡੀਸ਼ੇਚਰ ਐਟ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2011) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਸੰਖੇਪ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ। ਦੂਜਾ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਗਾਊ ਯਾਦ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(1) ਦੇ ਕੇਂਡ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

37. ਅਸੀਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਮੈਰਿਟ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਯ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਸਹੀ ਸੀ।

38. ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ, ਰੀਮਾਂਡ ਉੱਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਅਧੀਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਲਯ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੰਜੋਗ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ।

39. ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਂਗੇ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਈ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

40. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਿਆਇਕ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ

ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਤਿਕਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

41. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਤਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ)
ਅਪੀਲਾਂ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate